

SERENISSIMO CELSISSIMOq;
PRINCIPI AC DOMINO,

D^N. CAROLO
GUSTAVO,
COMITI PALATINO AD RHÉ-
NUM IN BAVARIA, JULIÆ, CLIVIÆ, MON-
TIUM DUCI; VELDENTIÆ, SPANHEIMI,
MARCHIÆ ET RAVENSBURGI COMI-
TI, DOMINO IN RAVENSTEIN:

SACRÆ REGIÆ MAJESTATIS.
ET CORONÆ SVECIÆ
EXERCITUUM
GENERALISSIMO, ET SUPREMO DUCTORI:

VOTIVUM IN GERMANIAM ACCESSUM
HUMILLIMO PANEGTRICO
GRATULATUR

EJUSDEM CELSITUDINIS
DEVOTISSIMUS CLIENS
MAGNUS LARSSOHN OSTRO-GOTHUS.

GRTPHISWALDIÆ

Typis imprimebat JACOBUS JEGER Acad. Typographus Anno 1648.

Postquam Divinâ gratiâ
societates incrementa, sumpse-
runt; in eumq; , quam Rempubli-
cam vocamus, ordinem coive-
runt homines: nullum nec prius
nec augustius in curis habuerunt,
quàm certis legibus privatorum authoritati mo-
dum ponere; violentiæ potentiorum resistere, ac
servitutem tanquam Juri Naturæ adversam amo-
liri. Quæ sollicitudo, cum decus civilis commu-
nionis adstruat; ad quam homines Divinæ adhuc
auræ particulam trahentes intendunt: suo quo-
dam jure se turbis eripiunt mentes eæ, ac purpurâ
quadam, in celebritatis Throno collocatæ, inve-
stiuntur, quibus hæc commendata est. Verùm
sicut prudens hæc solertia, rarò angustis ingenii
nostri cancellis circumscribitur: ita in illis ple-
rumque adorari cernimus, ad quos tanquam per
traducem à Majoribus translata est. Sic Philip-
pus Amyntæ prudentissimi Imperatoris filius,
subacta Græcia, Macedoniam ad sublime quod-
dam fastigium evexit; sibi filium Alexandrum, ac
Orbi miraculum reliquit; qui oriente perdomi-
to, aditoq; Oceano, quidquid mortalitas capie-
bat, implevit. Familia similiter Gustaviana, Sve-
corum Regna ad tantam, quam nunc admiramur,
amplitudinem promovit. Quod Gustavus pri-
mus,

mus, Patriæ ille ac libertatis Vindex Triumphatorq; , crudelem Danum regno, quod per fraudem & calliditatem occuparat, exuerit: Idipsum solitudine interfectorum Procerum jam atratum, quâ Divina, quâ gentium jura inaudita quadam tyrannide violatum; virtute à Majoribus acceptâ excitando bellicosam Dalecarlorum gentem pristinam in libertatem asseruerit; assertum legibus quâ Reip. statum, & civium incolumitatem firmarit: firmatum collatis in varios ordines privilegiis ornarit, id nobiscum nemo nescit. Nec degeneravit Incomparandi hujus Herois in filiis virtus, Carolo præsertim Nono; qui præterquam quod à Patriæ Ecclesiis horrendam hæresin, et civium jugulo nefandam servitutem stiterit: vel hoc unico immortalitatis suffragium meruit, dum Patriæ ac hereditario Imperio GUSTAVUM MAGNUM, cui parem ætas nulla vidit, reliquit. Post luctuosum hujus excessum Regno ruina imminere visa. Nam orbitati suæ involuta non videbatur tanto hosti sufficere. Igitur spem inter et metum dum trahimur, animos capimus ad conspectum tanti Regis Filiæ, à Parente confirmatæ; nostra omnium fide & humillima devotione approbatæ. Fallunt hic Juris Sacerdotes filiam Familiæ finem dictitantes. Id enim in privatorum filiabus non incommode locum accipit. Hujus verò Filiæ augusta indoles, cum primordiis excelsæ stirpis pulcherrimum certamen inire videtur: ac si universam originem replicaveris, excipiendo Patrem, quem Huic conferas, difficulter reperies: adeo ut non desinere præclarum illud
Gusta-

Gustaviani Nominis decus in tanti Nominis Herede; sed redintegratum esse immenso facinorum apparatu cottidiè cernamus. Admota Sveonum sceptris **CHRISTINA AUGUSTA** pari jure Virtutem ac paternum Imperium sibi attribuit: plurimis sat gnara documentis, non posse magnis negotiis, qualia sunt Reipublicæ, nisi maximas, & quasi de Cœlo tactas mentes defungi: Patriæ Regimen, unà cum Excelsis Tutoribus, commissâ belli ac pacis summâ **AXELIO OXENSTIERNÆ** cum **GUSTAVO HORNIO**, adornabat. Quibus in Patriam evocatis, Illi Filius **JOHANNES**, Patre tanto dignus; Huic post **BANNERIUM** amborum felicitatis æmulus **LEONHARD TORSTENSON** surrogabantur. Horum inusitata sedulitate ita Pacis ac Belli exertæ sunt intentiones, ut non nisi futilitatis arguantur, qui causam retardatæ pacis Svecis transcribere; vel quicquam splendoris eorum progressui, laudem omnem supergresso, detrahere contendunt. Voluit tandem Sacra Regia Majestas, gloriæ satura, hostium cladibus fessa, multorum miserta interitus, Germaniam pristinæ tranquillitati ac libertati restitutam. Quod igitur **DEUS. TER. OPTIMUS. MAXIMUS. FELIX. JUBEAT. AC. FAUSTUM. GLORIÆ. DIVINÆ. MAJESTATI. SUÆ. GERMANIÆ. AC. SVECIÆ. PROFICUUM. SANGVINIS. ET. IN. PATRIAM. FIDEI. CAUSA. SIBI. DILECTO. PRINCIPI. SERENISSIMO. CAROLO. GUSTAVO. COMITI. PALATINO. AD. RHENUM. IN. BAVARIA. JULIÆ. CLIVIÆ. AC. MONTIUM. DUCI. VELDENTIÆ. SPANHEIMIÆ. MARCHIÆ. ET. RAVENSBURGI. COMITI. DOMINO. IN. RAVENSTEIN. SUMMAM. BELLI. PACISQUE. COMMITTIT.**

MITTIT. Judicent hic incorruptæ mentes, & sequestrata obrectatione, resectis, evulsisq; invidiæ stimulis fateantur; nolle POTENTISSIMAM AUGUSTAM infelicitate Germaniæ abuti. Nunquam aliàs, post tot Victoriarum Nomina, indepta Triumphorum insignia, ad pedes sibi depositas manubias, adsertam tot gentibus libertatem; Celsissimum suum Consanguineum tantæ periculorum & molestiarum moli supponeret. Nisi Is tanquam splendidissimum Impetii Romani Membrum, cui Ratio patrii status longa consuetudine, & assiduo consultationum usu innotuit, quidquid esset Divinæ mentis, quidquid roboris Svecici, eo converteret; quò Orbi Romano suus vigor ac pristinum decus, Statibus quibuscunque sua jura, & carior vitâ libertas postliminio revocarentur. Placuit ejusdem Majestati, quo magis arduo hoc muneri sufficeret Princeps, Ajacem, cum plurimis in Regnum meritis, tum magnificâ nuper Legatione Gallicâ orbi commendatum, Illustrissimum Comitem DN. MAGNUM GABRIELEM de la Gardie, suum & Regni Senatorem augusto ejus lateri apponere: ut ille humeros rei gravitate onustos, tanquam civilis prudentiæ compendium, suffulciret; & affinitati Principis tanti innexus Heroicos ejusdem ausus, ac gravissima sua, simulac saluberrima consilia misceret. Tu proinde CAROLE GUSTAVE nobis salve, salve nobis, non secus ac Atheniensibus quondam Alcibiades. FELIX FORTUNATEq; Pomeranorum littori adpelle, FIAT! quo horrore adventus tui hostium animi concutiantur, & ad
Pacis

Pacis implorationem quamprimùm adigantur:
vel si inveteratæ adhæserint perviciaciæ, pristinaq;
indultum iverint ambitioni, ultionis pariter ac
decoris tui mancipia fiant. Salve, Princeps Cle-
mentissime, Musis nostris, ad pedes tuos projectis
subsidiis id gratiosæ Munificentiae imploraturis;
quò ignorantiam ac barbariem hostes sibi infen-
sissimos profligare, & Majestati Nominis tui ad-
surgere non erubescant. Animo meo obversari
videtur, ac si spectassem discessus tui pompam;
cum nuper Holmiâ excederes, Patremq; Ocea-
num, qui Imperia hæc dividit, ingredereris. Mons
Brunconis, sublimes Regiæ Sedis turre; Classis
Regia, maris illa Triumphatrix, & Oceani Domi-
trix, ingenti tormentorum fragore subindica-
bant, abire Principem, Stemmata Germanum,
Sanguine Gothico, & robore Septemtrionis in-
duratum, pro conciliandis contrariis hætenus a-
nimis **CHRISTINÆ & FERDINANDI.**
Quidquid erat civium; quidquid literati ordi-
nis; Regni Nobilissima Juventus, quam dexteri-
tas tua in ludis Equestribus Tibi devotam fecit:
cœtus Imperii Procerum, quos prudentiâ & ma-
ximis quibusque virtutibus in admirationem tui
conciliasti: Ipsa Augusta, manus illæ tot gentium
Victrices, cœlestis ille animus; Vultus qui **MA-
GNUM GUSTAVUM** repræsentat; & deni-
que tanquam ab oraculo proditæ voces, itineri
huic felicitatem, & prospera quæque adpreca-
bantur. Cæterùm cum acclamantium voces, ac
cœlo recepta vota, contemplationem hanc pù-
blicæ felicitatis nobis exhibuere: cur nos igitur,
B dum

dum scimus discessum tuum tam festo votorum
applausu, tam splendido Patriæ apparatu conde-
coratum esse, super auspicatissimo adventu mi-
nori gaudio triumpharemus? cur non Germani-
æ & toto Orbi hanc felicitatem gratularemur?
appulisse nimirum Principem, cui præter augu-
stum titulum, Majorum memoria redintegra-
tionem Imperii Romani sæpius inculcat. Ego
aularum peregrinus, insuetus eapropter Majesta-
ti tantæ rei; è censu literatorum infimus, ac in la-
tebris Musarum hætenus delitescens: non ideò
prodii, quasi de infelici hac dictione præsume-
rem, posse eam lætantis ex adventu tuo, Germa-
niæ imaginem exprimere: multò minus ad fasti-
gium virtutum, quod magnitudo earum inhibu-
it, eloquii hujus tenuitatem assurgere: sed osten-
tationis suspicionem prorsus insuper habens; fa-
cundia, quam quilibet ætati ingeniove huic facile
condonaverit, non attentâ necessitate; gaudium
ex votivo tui appulsu conceptum, coram Te, e-
jusdem authore, effundere volui. Quod igitur
documentum pietatis ad pedes Serenitatis Tuæ
deponit humillimus cliens, gratiose dignare in-
tuitu & affectu; cum unicè hoc ipsum meritorum
in Patriam memoria expresserit. Nec eapropter
Te, Principum Clementissime, devotissimas gra-
tulandi voculas à tholo tuo relegaturum spero,
quod offerentem illas infimæ sortis esse cognove-
ris: qui fretus gratiâ illâ, quâ Tu, sublimis studi-
orum Mecænas, illius ordinis homines erigere,
sive veras: hanc suam interpretatur felicitatem, si
iisdem, quibus eorum minimus, clementiæ radiis
fuerit

fuerit illustratus. Quod etiam submissè sperat. Non puto, Serenissime Princeps, è re tantopere fore, si Gubernationis Regni molestias expendere: omni notum est eas tantas esse, ut rarò huic sufficeret quis, nisi Atlante firmiores opposuerit humeros. Nam haudquaquam quis inficiatus fuerit, licet honoris sit plurimum, multum etiam oneris esse, imaginem Divinæ Majestatis in terris exhibere: ac spiritum illum, quem tot mille trahunt, moderari. Idcirco Septentrionis Domina non minimum favori Superùm debet, quod post traditum Aquilonis sui sceptrum; post injectam Majestatis purpuram; impositum diadema regium; maximas Reip. curas tanto cum Agnato sociare possit. Huic, quod erat gravissimum, belli scilicet Sveco-Germanici, ultra octodecim jam flagrantis annos, directionem concedere. Opus erat supremo belli Duce, cui insignis Clementia, omnium amorem & benevolentiam conciliaret. Opus erat supremo belli Duce, cui splendor familiæ apud omnes maximam auctoritatem compararet ac conservaret. Opus erat belli Duce, cui laudandam ad æmulationem facem adderent gloriosa Majorum facinora. Omnibus hisce in Patria nostra quis Te excelsior, Dux Celsissime? Quis tanto fastigio dignior? Serenissimam enim Augustam sicut nemo præter Te stemmate attingit: ita Tu solus tot augustissimarum Virtutum capax, tantæq; sustinendæ moli idoneus es. Tu solus tanti Nominis mensuram impleres; nec tam augustæ gloriæ habuisti alium vel parem, vel vicinum: quia nemo Te aut Virtutibus major, aut
nata-

natalibus splendidior. Auspiciū felicitatis singulare nobis Svecis fuit: quum Parens tuus Celsissimus Princeps JOHANNES CASIMIRUS, gloriosissimo Regi, eo tempore, Affinis fieret; quo Is cum Imperii finibus impetum fecit famæ pomœria diffundendi: Qui postea Magni nomen meruit, tanquam humani generis Senatus Consulto. Argumentum insuper Divinæ erga nos clementiæ agnoscimus: quod post illatos cœlo victoriosos CAROLI NONI manes filia ei unica CATHARINA relicta fuerit: quâ dotes animi, quâ venustatem Excelsi Principis amoribus dignissima. Illa itaque libitu Regis Magni, grato Ordinum applausu, magnifico solennitatum apparatu, antiquissimo Palatinorum Stemmata inseritur. Voluere fata auspiciatissimo hoc connubio emorienti Gustavianæ Stirpi succenturiatum ire: nec illulit spem nostram sperata fecunditas. Præsumpsit haud infelici conjectura JOHANNES CASIMIRUS, vel hoc unum æternitatem suo nomini accelerare; quippe, erat in Germania Palatinorum Domus vel antiquissima, vel Majorum luminibus splendidissima: in Svecia verò à tot retrò seculis nulla illustrior, nulla tot exemplis Virtutum feracior; ipsâ famâ orbem quaquavorsum pervagatâ Gustavianâ illâ clarior. Ignoscas, Clementissime Princeps, vel studio brevitatis, vel mentis imbecillitate, non vacare mihi plenè ad avita utriusque ordinis tui decora tenui hoc penicillo excurrere: ac inter lætitiæ hos impetus tot Principum, tot Ducum, Regum tot, & Imperatorum Nomina ostendere. Sufficiat meminisse famili-

am

am Palatinorum, inter illas è quibus Caput Imperii Romani eligatur, à Principe loco proximum accepisse. Romanum Imperatorem, ut jus & justitiam supra se existimet, & hac una cum Clementia nihil sibi decentius cogitet, ex lege & immemoriali consuetudine coram Electore Palatino conveniri. Ejusdem in causis quibuscunque Cæsar fuerit impetitus, ob domus excellentiam, ex Aurea Imperii lege, fundatam esse Jurisdictionem. Septemviros Palatinum & Saxonem, vacante Imperio, ejus Vicarios esse, eademq; qua Imperatores, Majestatis prærogativâ vigore fundamentalium constitutionum eminere. Cætera Palatinos Decus Imperii, ac Libertatem semper asseruisse. Dominatui, Hæresi, ac ambitioni præsertim Austriacæ ubivis obstitisse. Hæc Familiæ tuæ Dignitas, Princeps Serenissime, hæc Excellentia. Tu Majoribus quibusq; inclytis satus, augustæ indoli nihil tam convenire judicabas, quàm eorum virtutem æmulari eos, quibus succederes, quorumq; sanguinem præferres, restituere: generosos maximè, quos à Majoribus traxeras, spiritus non referre indecorum existimans. Relegata igitur voluptate, literis & sapientiæ studiis excelsum tuam ætatem consecras, sub doctrinâ juxta ac Virtute egregio Juventutis Rectore, & inter exempla Virorum Regiminis artes callentium non dubiè censendo, Nobili Viro Johanne Bazio Juniore. Qui spretis vel omisis nugis ac ineptiis, ad quas hodiè paulatim studia trahuntur, quasq; pessimo exemplo tenebriones quidam Generosis Mentibus obtrudere satagunt, verū sapientiæ fructum,

etum, eumq; cum elegantia sermonis p̄cipuè con-
iunctum, Celsis. Tuæ libavit. Relictis Juriscon-
sultorum scrupulositatibus; præteritis stillicidii
ac servitutis, quas privatum jus exsequitur, ut &
aliarum rerum minutarum circumstantiis: ea
Excelsæ Indoli commendasti, quibus gentium li-
tes definiendæ; Imperii ac Majestatis decora as-
serenda; ambitiones libertatem evertentes repri-
mendæ; profluvia humani sanguinis sistenda.
Quidquid erat Juris Publici, quidquid pro tenen-
da Republ. scriptorum congesserit industria; co-
niamine nunquam satis laudando invasisti ac tuum
fecisti. Sed quid ego miser in votis habeo? an
convenit huic homini ardorem in studiis Celsissi-
mi Principis extollere? Quod dudum publicis
scriptis fecerunt LÆNEUS ac STIGZELIUS, maxima
sanè in Ubsalia nostra eruditionis Lumina: qui
contentionum tuarum spectatores, iidem facun-
diæ tuæ submissi admiratores extiterunt. Quem-
admodum autem, Princeps Serenissime, ferve-
scenti jam syderis Arctoi Minervæ, fragrantem
Juventæ florem subtrahere noluisti: Ita ætatem
militari convenientem industriæ cum exteris in-
gressus es. Quomodo enim tam sublimis animi
vigor angustis Patriæ limitibus includeretur? Ad-
invenit pridem Batavorum libertatis, ac Hispa-
norum dominationis ardor multas easq; solertes
belli rationes: nec torpuit circa hanc curam Ita-
lorum Gallorumq; singularis quædam & penè ad-
miranda perspicuitas. Quos omnes cum Tu in-
viseres, præter Eruditos, quos semper compella-
bas, nec ullos, nisi forsan qui Scholastica solum sa-
perent,

perent, non salutabas: præter Academias & Principum aulas; Palæstram, Hyppodromum, & quæ sunt alia studiorum Equestrium certamina tantâ cum laude frequentasti, ut quotquot eorum adires, totidem tui admirationis ac raræ virtutis documenta relinqueres. Tu cum præstantissimis Athletis congregi haud recusabas, ad experendum robur & industriam: exemplo Alexandri illius Farnesii Principis olim de Parma; qui in succrescenti ætate, quemlibet digladiandi fama commendatum non ante dimisit, quam suas cum eo vires, artemq; componeret. Tu tantò illustrior illo, quod talia sine omni temeritate tentaveris. Saltu ac folle artus mollire, lacertos roborare; Vires armis luctaq; obfirmare: militiæ, ad quam Te destinarunt Sveciæ ac Germaniæ fata, laboribus advescere: Leonis instar ferocienti equo, ut jam impetum laxaret, jam, ovis instar ambulando, recolligeret, fræno imperare: cingere urbes, expedire machinas, collocare stationes; insidias non tam ordinare, quam iisdem contraire tantò citius didicisti, quantò majorem Belli Ducem hoc tempore dares. Nunquam Tu, Magne Imperator, in ejusmodi officinis ignavus spectator; sed strenuus colluctator: nunquam admirator solum; sed felix & indefessus imitator. Cujus bono, Principum laudatissime, Heroico sudore illustres hos ludos condecorares? Patriæ! Cujus commodo militaret tam salebrosa per singulas Europæi orbis partes instituta peregrinatio? Patriæ! Cujus emolumento libares tot lingvarum, tantæ prudentiæ mercatum? Patriæ! Cujus felicitati ac liber-

tati

tati, humanas egressus angustias, quidquid obti-
nueras æternitatis suspendisti. Magnificamus
meritò Illustrissimi ac Celsissimi Parentis tui stu-
dium in Patriam nostram, quotquot ab illâ origi-
nem trahimus: quod Celsitudo ipsius Sveciæ no-
stræ penatibus, amore civium, pedem efferre no-
luerit. Regno, Regi, ac Regina Filia tanta sem-
per addictus fide, ut credibile sit, Divini illius se-
nii hanc fuisse intentionem; velle benevolentia
suæ exemplo Filium ad amorem gentis deducere:
nisi certò constaret, non posse quicquam Heroicæ
indoli acceptius esse illo populo, qui perpetua Vi-
ctoriarum serie toto orbe terrorem nominis cir-
cumtulit. Quidquid sit, magnum erga Nos be-
nignitatis indicium æstimamus, Celsissime JOHAN-
NES CASIMIRE: quod vel ideò mansionem in Sve-
cia continuam voluisti, ut in spem defunctorum
Regum Progenies tua, maxima quæq; spondens,
educaretur, quò ei cum primis auris, puritas reli-
gionis, ac nostri desiderium inspiraretur. Com-
mune enim omnibus experimur, quampluri-
mos nostrum illi loco favere, cui, præter ortum, si-
mul educationem debemus: altero v. horum de-
ficiente secus se habere non ignoramus. Hoc suo
malo satis edocta est Svecia, quum dicto Sigis-
mundo sacramento renunciare coacta fuit. Quia
enim is non solum extra Patriam educatus, sed
Religioni etiam alienæ addictus; oblitus, in quam
juraverat, capitulationem: omnia contra salu-
tem gentis attentando, ejusdem odium & ruinam
spiravit. Verum enim verò alienis hic, aliter quàm
requirit devotum tui studium, insistere videor,
Impe-

Imperator Fortissime, illustria tua in Patriam
merita silentio quodam obsignans. forsan non in-
juriâ: ut iis nimirum arduum hoc muneris illiba-
tum servem, quibus superest præclara quædam e-
legantia supellex. Nam ut cuivis facile est Heroi-
cos ausus attingere: sic facundia exhaurire nulli,
nisi ad veterem illam exsurrexerit, possibile. Me-
lius idcirco dicendi consulunt mediocritati, qui
eosdem admiratione potius submissa, quàm mi-
nus sufficienti commendatione reverentur. Imò
cum verbis solo argumento pretium sit, non im-
meritò vanitatis insimulantur ii, qui rebus, qua-
rum magnitudinem humana imbecillitas non
exæquat, dicendo quicquam addere conantur.
Talia mihi, Celsissime Imperator, meritorum
tuorum nomina intuenti obicem ponere viden-
tur.

Quæ tanta sunt, ut si numerum eorum
cum annis quis conferat, ultra ætatem haud dubiè
putet. Ab exteris etenim in Patriam redux, indi-
derunt hanc Juveni mentem eæ, in quas nascens
incurristi, armorum imagines, studiaq; pro pressa
tum Germania domesticorum: ut pro augusto
illo, quod natalis conditio assignaverat, fastigio,
bello, cui incrementa dederint injuriæ Domus tu-
æ, abstinere nolueris; utpote sydera splendore
non alio fine donata esse existimās, quàm ut mor-
talium tenebris lucis aliquid affunderent: ita Tibi
tantam dignitatem, nisi eandem saluti Germaniæ
impertires, non convenire. Altius impressæ quo-
que militarium simulacrorum notæ; ac tot Victo-
riarum prodigiis CHRISTINÆ AUGUSTÆ
ubique succenturiata felicitas martialem planè

D

ani-

animum indies formavere: non obscure præsumentem ad perpetuò duraturum sui fulgorem, armorum gloriâ comparandum grandi quodam naturæ impetu se duci; certissimum alioquin, se in eorundem tractatione divinâ gratiâ supra communem modū profecturum. Ut proinde magnitudo ejus, mortis illa contemtrix; latius, quàm ubi nata est, diffusa, ibi pariter exsereretur, ubi excelsæ stirpis & Illustrissimæ dignationis incunabula venerabaris. Obliteravit siquidem ante lustra aliquot insolentia Austriacorum quidquid egregiè Palatini de Imperio Romano meruere: immemores prorsus, defensam non semel horum fortitudine, contra ferocientem Turcarum impetum, Imperii caput Viennam. Tandem eâ fiduciâ gliscebant eorum felicitas, ut FRIDERICUM QUINTUM nullo Ordinum scitu; neglectis ferè, quas Imperii leges præscribunt, solennitatibus Electorali dignitate exauthoraverit. Hanc impotentiam sequuta sunt alia dominationis exempla; impedita scilicet ac suspensa religionis libertas, Principum exilia, & quæ cætera severitatis insolitæ tentamina funestissimo huic bello, cui DEUS tandem catastrophem imponat, fomenta extiterunt. Non potuere hæc & similia ardenti tuo animo, postquam æmulatio militaris gloriæ illum intraverat, non faces aggerere: quum hujusmodi molitionibus Imperii ruinam accelerantibus obviam eundi avitâ Virtute & exemplis Majorum accendereris. Maximè igitur armorum successu captus, quo fregit LEONHARDUS TORSTENSOHNIIUS Austriacorum undique potentiam: cum hoc Heröc,

rœe, quem titulis, quos superavit, onerare defl-
stam, invictum animi robur, ac ardentissimum
pressæ Germaniæ zelum componendum duxti. Eo
tempore, quo Divinus ille Heros tot illustribus
documentis orbi patefecit, non posse ad laudem
pertinaces Gothorum animos, ac inveteratam
huic genti fortitudinem, unicâ, qualis ad Nord-
lingam, subsidere clade: Tu, Imperator Celsis-
sime, sublimium immemor Natalium, vel, eo i-
pso maximè memor, velut unicum inclinatæ
fortunæ columen lateri ejus inhærens, pericu-
lorum, insimul triumphorum comitem dedisti.
Non potuisti, Princeps Serenissime, coram pru-
dentiori moderatore militiæ rudimenta, quæ
tamen continui nîsus hanc adumbrantes antici-
pârant, deponere. Qui Heros, quot adivit ditio-
nes; tot dicto fecit obœdientes: quot impetus
in hostem fecit; tot ille clades dedit: quot Victo-
rias bellicosissimo Gothorum nomini suspendit;
tot strages, & funestissimæ hostium per ora no-
stra sparsæ sunt ruinæ. Huic Tu, Princeps Cle-
mentissime, perpetuò suppar, periculorum ac cu-
rarum particeps, eâdem cum illo apud posteros
mactandus eris adoreâ. Ibit inter celebriora hu-
jus ævi exempla ad omnem æternitatem, Princi-
pem natalibus splendidissimum sub invictissimo
tuo robore, Illustrissime TORSTENSOHNI, ad belli
rigorem induratum. Cumulabit Nominis tui Vi-
ctoriis insigniti famam, Illustriss.^{me} Comes, quam
ad fatalem illam, ac triumphis Svecicis nobilita-
tam LIPSIAM, domando feroces PICOLHOMINII
spiritus; formidabilem ac jam tripudiantem ho-
stem

stem concepta spe dejiciendo, omniq; apparatu
exutum ad latebras Bohemiæ profligando vindi-
casti. Nec minus ad immortalitatem faciat, quod
unus idemq; globus equo tuo spinam dorſi, CA-
ROLI GUSTAVI verò, gulam fregerit. Torqueat o-
mnium ætatum ingenia, quod GUSTAVO MA-
GNO ex ſorore nepos, eodem quo Avunculus
ante duodecennium Cæsareanos campis arcuerat
loco, Tibi latus clauſerit. Erit illa dies poſtfutu-
rorum admirationi comendata, quã certantibus
propè Lipſiam utriusque Imperii, penè dixerim
totius mundi, fatiſ; Saxoniciſ glebiſ periclitante
humani generiſ ſalute: ſtante in bivio fortuna,
neſcia quo ſe ob conſtantiam utriusq; partiſ ver-
teret; ſtimulante conſtantiſſimo Achate CARO-
LO GUSTAVO tam numeroſo hoſti LEON-
HARDUS noſter victoriã extorſerit. Inſumptæ
labori huic treſ horæ, qui tamen omnium ætatum
ingenia defatigabit, quin & ſui admiratione quam-
plurimiſ calamum excutiet, in quem lacertos non
ita pridem moverunt decora ingenia. Imò huic
contribuent, quotquot poſthac ad faſtigium eni-
tentur: nunquam deſitura ejus encomia, niſi fati-
ſcente virtutiſ ſtudio, facta immortalitate digna al-
tiſſimo tumultata fuerint ſilentio. Quod equidem,
quamdiu literiſ ſuum decuſ conſtat, non ſiverint
illi, quos procul habito partiũ ſtudio, candor
aliorum facinora æſtimandi ſupra imbecillitatem
quorundam umbraticorum evexit. Qui mentiſ
humilitate ad ludos literariøſ delegati, pulveri
huic placido inſerti, ut à periculiſ, ſic ab omni ve-
ritate remotiſſimi: dum fideſ eorum vaga magni-
tudi-

tudinem rerum gestarum non admittit; dum propria cum conscientia, jam pridem ad perpetuas umbras damnata, super inauditi facti veritate digladiantur; minora quæque, quàm illius Majestas exigit, comminiscuntur. Hinc videmus, ubi Virtutum portenta incredulas mentes onerare ceperunt, ad frivola commenta, & tetricas ineptias eas dilabi. Nec veremur inter hos familiam ducentem nominare Wassenbergium, suâ quidem doctrinâ conspicuum, fædisimo tamen adulationis genio dementatum, qui, dum præter fas & sanctam historiæ fidem adversariæ parti studet, nostrorum Imperatorum ac divini præsertim Regis famam sugillando, gravissimas subsequentibus sæculis mendacii ac futilitatis suæ poenas daturus est. Ne moremini, quæso, humanis rebus majores, ac dudum cœlo receptæ mentes horum stultitiam. Vos qui pro religione & libertate sanguini vestro minus indulistis, æternum per gloriam vivetis. Nullus livor, nulla adulatio GUSTAVORUM, HORNIORUM, BANNERIORUM, VRANGELIORUM, TORSTENSOHNIORUM nomina ex Annalibus eliminatum ibunt, futura olim fabulæ, si iisdem non complecterentur. Nunquam nitori vestro quicquam decerpant mordaculi isti, si vel ferreis dentibus accesserint. Quomodo enim infelici calamo iis rebus gestis quicquam detraheretur, quibus nec laudibus lucis, nec obtrectatione tenebrarum quicquam accedere potest? Erit demum, Serenissime Princeps, eadem tua quæ Torstensohnii laus, eadem memoria. Nihil, Te præsentem, gestum encomiis & æternitate dignum, ejus Tu pariter non
E
eris

eris cohæres : dudum in gratisimo hoc legato,
quod Nominis erit immortalitas, R E & V E R B I S,
ac sic quidem excellenter, conjuncti estis. Quip-
pe cum alterius alter suffultus humeris, nihil sine
utriusque consilio cœptum ; nihil sine utriusque
Virtute tentatum ; nihil sine utriusque magnani-
mitate peractum. Alter sine altero extolli non
potest, quibus idem animus æquè infractus, ea-
dem in subeundis periculis constantia ; idem ro-
bureundi in hostem. Hic est cui Tu, Serenissime
Princeps, adesse tantopere nitebaris : qui Te, ubi
maxima quæque molienda essent, desiderari no-
lebat. Hic est, à quo tanquam prudentiæ milita-
ris oraculo tam ægrè divellebaris : qui Te, tan-
quam fulgentissimum Germaniæ sydus, utrius-
que Imperii salutem portendens, D E I instar tu-
telaris, in oculis habebat. Vester idem honos, ea-
dem erit gloria, per omnia secula immortales, æ-
ternantibus encomiis vivi de livore mortalium,
ac mundi ineptiis triumphaturi. Meritò forti-
tudinis vestræ per universam Germaniam vene-
rarer vestigia, nisi iis angustior animus silendi ne-
cessitatem imponeret. Sidet mens ac fatiscit ca-
lamus ad memoriam cladis, quâ hostes non ita,
dudum in Bohemiâ ad Janchoam nulla alia cæte-
roquin re, ac victoriâ vestra perpetuò duraturam,
excepistis. Ubi hostes equitatu ad tria millia Vo-
bis superiores, pedestribus copiis pares, tanta, ma-
ximam diei partem, decertarunt animositate, ut
crediderit quis illos Victores fore, nisi T U A, &
T O R S T E N S O H N I, adeoq; Svecorum Virtus invicta
stitisset. Abeant jam antiquitatis compilatores,
Alexan-

Alexandri Magni, Pyrrhi, Scipionis, & Hannibalis in effæminatos, imbelles, ac solo corpore gentes ostentantes victorias. Majus hic exemplum admirêtur, quo, dirigente Illustriss. Septentrionis fulcro LEONHARDO, primariae dignationis Tribunatum, primũ auctoramentũ futuri decoris, gerente CAROLO GUSTAVO COMITE PALATINO AD RHENUM; Sveci, Germanorum optimi, Gothi, ac Fenni: Italos, Croatos, Hungaros, Hispanos, Germanos foederatos, totius Europæ fulmina! gloriæ ac ultioni suæ exanimaverunt: quo CAROLI GUSTAVI ac TORSTENSOHNII, Campi-Dux HAZFELDIUS, Duces MERCEIUS, BRUAIJUS, ZARADETSCHI, FELIX, tum verò infelix, TRAUDITSCH, & qui non? gloriosa fortitudinis specimina exstiterunt. Hinc Tu, Bellator Serenissime, præeunte tuo Torstensohnio, ad frangendam Austriam, familiæ tuæ perpetuò infensam, comitante Te Churlandorum globo, incredibili ausu contendis. Imperantium sedes Vienna Nominis vestri famâ concussa est: quam ultra Danubii ripas in Hungariam, & quæ huic adjacent, terras transmisistis. Superabat tandem castrorum amorem charitas Patriæ: ut ad placitum SERENISSIMÆ AUGUSTÆ revocareris. Nec diu pòst in hostili bivio substitit LEONHARDUS; sed Te insequutus in Patriam, vel hanc, si ominari licet, ob causam, quod militiæ vetus, & laboribus fractus triumphorum jam oblivisci potuit. Constitutus est summus belli moderator, & LEONHARDO suffectus CAROLUS WRANGEL, Heros, quem non solum terrestria, sed & navalia bella loquun-

quantur. Cujus vigori verè martiali nuperrimè
fortunam obsecundasse audivimus, adeò ut dex-
trum aciei Cæsariani cornu funditus delendo,
quidquid erat equitatus planè, peditis majorem
partem absumpserit; addita ad cladis celebra-
tem Holtzapfelii cæde, suo, ultra alios, sanguine
prælium hoc nobilitantis. Voluerunt Superi Vi-
ctoriâ hâc, Tibi, Princeps Serenissime, adventum
gratulari: vel omen ac prænuntium esse futuri
armorum successus. Verùm ut ad Torstensohni-
um tuum redeam: quàm quæso Augustum & Rei-
publ. salutare fuit, ubi INVICTISSIMA RE-
GINA, Tu, & emeritus hic castrorum Dux de
ineunda belli ratione consilia vestra contulistis,
ac inusitatis exemplis confirmatâ prudentiâ sin-
gulorum eventus ponderastis. SVECIA, quæ
in multis, maximè quâ militarem industriam, se
ad Romanorum instituta jam diu conformavit;
noluit immemor esse consuetudinis illius, quâ
benè merentibus belli Imperatoribus coronæ ac
statuæ, in quibus plurimum honoris collocaba-
tur, decernerentur. Itaq; svadente Celsiss. Prin-
cipe, per aspera quæque olim assiduo comite,
Hannibali Svecico in Regnum incolumi recepto
COMITIS titulum & dignitatem decrevit. Non
habuisti, Princeps Serenissime, inter minima fe-
licitatis momenta, illius honorum inauguratio-
ni interfuisse, qui, Te lateri ejus insistente, quo-
tiens acie defungeretur, Victor abivit. Felix Tu
quoque Torstensohni habetor, quod bellorum
superstes fatis brabeion hoc virtutis, Comitatus
præcellentiam, à Patria tua reportare potuisti.

Nunc

Nunc provinciarum, quas Gothia populorum
vagina includit, designatus Gubernator, nihil tam
curis suis convenire putabat, quam sollicitum esse
de exercituum Svecicorum, & Foederatarum
Gentium, quarum haecenus Consiliarium egerat,
constituendo GENERALISSIMO. Nec potuit vo-
tum hoc, quo progressui armorum nostrorum ve-
lificabatur divinus Heros, alium quam Te, Prin-
ceps Serenissime, in orchestram producere. Cui
ingenium ad belli artes promptum, in Schola Ma-
vortia pereruditum, variantis fortunæ procellis
absolutum. Is n. tantæ potentiae campis domi-
naretur, in quem invicti spiritus Palatinorum &
Gustavorum confluxere: nec huiusmodi dignitatis
apici se subtrahere quivit, quem oculi ac vota eun-
ctorum præripuerant. Exoravit Te quapropter
REGINA AUGUSTISSIMA, ut oneri huic,
cui solus par eras, excelsum caput submitteres.
Quod equidem muneris tantam annexam habet
difficultatem, ut Gloriosiss.^m Regum GUSTA-
VUS ipse huic præesse necessum haberet. Tu
quidquid erat difficultatis ad Te devolvi nequa-
quam averfabaris, fretus insigni vigilantia, quâ
Regni illud Collegium, quod militiae appellamus,
pro decernendis militi stipendiis laborat; con-
fidens gravissimis consiliis, quæ in Germania de-
gentes Regni Senatores JOHANNES OXENSTIERNA,
CAROLUS VRANGELIUS, MAGNUS GABRIEL DE LA
GARDIE, JOHANNES ADLER SALVIUS, quanta Nomi-
na! subministrabunt. Securus admirandæ judicii
sagacitatis, qua AXELIUS OXENSTIERNA singu-
la expeditionis inomenta, mirabili prorsus even-
F tuum

tuum anticipatione, tamdiu præmonebat. Denique incensus planè ardentissimo illo nisu, quo REGINA diurnis nocturnisq; in Rempubl. curis coelestis animi intentionem exarmat: sveta utpote, maximam non solum diei, sed et ingentem non rarò noctis partem Scriptorum Gallicorum & selectissimorum Historicorum evolutioni impendere, inq; iis tanti Imperii, quantum divinâ gratia obtigit; tanti belli, quantum cum Domo Austriaca æstuat, gerendi rationem sectari. Noluiſti igitur, Imperator Serenissime, Patriæ, Reginae & Procerum expectationi nō satisfacere: cum eadem paria facere haud difficulter possis, ducenſibus in Te agmen notis illis, quas in summo belli Imperatore requirunt prudentiæ Conſulti. Habes enim SCIENTIAM, cum aliarum rerum, tum maximè rei militaris, non solum eam quam præceptis venditant, sed qualem TORSTENSOHNIIUS tuus continuò victoriarum cursu prodidit. Quis ordo sit agminis, quæ cura explorandi; quantus urgendo trahendovè bello modus, maluiſti inter extremos vitæ anfractus, quàm ex libris cognoscere. Quò secundarum ambiguarumq; rerum sciens, eo majori animo utramque fortunæ faciem sustineres. Eminent, Princeps Serenissime, tantò magis in Te cognitio hæc, quantò minus est affectata; quantoq; majori cum perspicuitate toto hoc tempore, quo à belli molestiis feriari voluiſti, eam REGNO & REGINÆ probaſti: in tantum, ut nihil consilii de negotiis præsertim bellicis; deliberationis nihil, nisi Te præſente, susciperetur. Habes porrò VIRTUTEM non corporis modò, fani-

sanitatem scilicet, et invictam animi constantiam,
exquisitam sensuum integritatem: sed in rebus
omnibus temperantiam, facilitatem, summam
humanitatem, & qui cætera absolvit, admiran-
dum ingenii vigorem. Adest Tibi, ut breviter di-
cam, labor in negotio; in periculis fortitudo; in-
dustria in agendo, celeritas in conficiendo. Ha-
bes PROVIDENTIAM, qua nullo loco, nisi quate-
nus necessitas cogit, fortunæ Te commissurus es:
quum nihil sit iis miserius, qui contemnendis,
quàm cavendis hostibus sunt meliores; ubi quid
agendum, fortuna potius quàm ratione ducun-
tur: prorsus nescii nihil tam invitè ac præliorum
delicta emendari. Habes etiam AUTHORITYTEM:
illa n. à tanto Natalium fastigio quomodo exula-
re queat? cū militi reverenda quædam imprima-
tur quotidie, ad Imperiū tanti PRINCIPIS opinio.
Prudentiæ lumen illud LIPSIVS pro tuenda au-
thoritate tria remedia præscribit: nimirum ut
forma Imperii sit severa, constans, & adstricta.
Quæ omnia quantum serenitati Tuæ conciliatu-
ra sunt authoritatis, humilimo ac planè devoto
mecum animo partior. Nunquam enim finis IM-
PERATOR GENERALISSIME, quò gratia illece-
bras peccandi faciat: nec ulla lenitatis aurà aciem
dignitatis hebescere. Meminimus etenim, cum
adhuc sub alio militares, quàm severâ castigatio-
ne eandem instauratum ivisti. Nec unquam du-
bitamus, tenore veteri fluentem militaris Imperii
formam Tibi commendatam fore: exemplo pru-
dentissimorum Antecessorum; qui leges & disci-
plinam militarem MAGNO REGI usurpatam,
ager-

agerrimè, & non sine proluxa Collegarum delibe-
ratione immutandam duxerunt. Similiter Tu,
Imperator felicissime, eorum tenax fueris, quæ
antegressi cum successu probarunt. Alienus in
tantum à novatoribus istis, qui pleræque, ut sui
aliquid attulisse videantur, corrigunt: quantum
animadverteris antiquæ consuetudinis institu-
ta ad potentiam armorum Svecicorum fecisse.
Nunquam fortius pugnarunt Alexandri milites,
quàm dum vixit prisca Macedonum disciplina!
Tu denique solus Imperii habenas moderare: ac
cum privati nomen juxta Principis, ex sententia
Taciti, periculosum sit attollere, Tu summus esto;
& in avita Germania exere quidquid sit virium,
quidquid Majestatis REGINÆ SVECORUM.
Ad sunt Tibi militiæ Præfecti KÖNIGSMARCHIUS,
WITTEMBERGIUS, DUGLAZIUS, LEONHAUPT,
quibus omnibus inferiores sunt, quotquot sub
MAGNO ALEXANDRO, vel POMPEJO milita-
verint: quibus nihil ad sublimia quæque patran-
da deest: cum Te GENERALISSIMUM accepe-
rint. Invenies militem domesticum plerumque,
reliquum Germaniæ præstantissimum, quem ea-
dem sacra, causa eadem, maxima ad triumphos
momenta! nostri conjungunt. Quibus labor nul-
lus insolitus, locus nullus asper aut arduus; non
armatus hostis formidolosus: quibus sudor, pul-
vis, & talia epulis sunt jucundiora. legum metu-
entes, confidentia militari insignes. adeoq; ipso
terræ suæ solo & coelo acrius animantur. Hæc est
tua virtus, Celsissime Imperator, authoritas hæc,
hi Duces, miles hic. Have res Svecica! ac felici-
tate

tate hac perenna, qua palantibus hostiū copiis, ut lātius
naufragia sua traherent, tantum IMPERATOREM tot mil-
libus stipatum imittis. Qui quo facilè summi Ducis nu-
meros adimpleat, non aliā re magis quā illa, quæ cœli-
tū toties cōtigat, FELICITATE dispalescit. Quo nomine
divinam Majestatem veneramur, quæ illam non vulga-
rem ipsi hactenus indulgit. Maximis siquidem post ho-
minum memoriam cladibus, quales ad Lipsiam & Jan-
choam defunctum esse, non minimum cœlestis præsidii
est argumentum. Maçte hac virtute CAROLE GLU-
STAVE, ac cum cœli hominumq; consensu in Te deri-
vatæ sint famigeratissimi belli cardines, eveniat, ut me-
rita hæc, quæ gratiarum actionibus cumulari nequeunt,
postfuturorum ingenia, ac præclaras quasq; mentes
habeant vectigales. Gravisimum hoc pondus, quod
in sacro Regni Palatio humeris tuis succumbere nesciis,
nuper imposuit COGNATA INVICTISSIMA, ita suc-
collabis, ut iis, qui inter summos cenferi cupiunt, fa-
mæ magnitudine umbram facias. Tibi à Potentis-
sima Septentrionis DOMINATRICE constituto su-
premo militiæ Directori adsurgunt Duces & milites:
quibus hactenus absentis tui imago tanti constiterit,
hausturi divinam jussionis tuæ vocem. Protestantium
ordines advenienti Tibi tanquam Ecclesiæ Statori per-
amicas gratulabundi porrigent manus, nunq̃ non ausi-
bus tuis deservituras. Sveci Gothiq; , & quoscunq; his
assistere jussit propria securitas, Tibi, quocunque per-
rexeris, circumfusi, cum viderint numine tuo virtutem
suam defensam esse, devotæ submissionis donariū pul-
vinari tuo inferent. Utique cum omnia in Te, Princeps
Clementiss., ad stuporem virtutis ac miraculum felici-
tatis composita sint, ideò minus dubitamus, quin ipsum
Cœlum à capite tuo omnem molestiam ac periculum
averruncet. FAXIT IMMORTALIS DEUS, ut navigium
hoc

hoc Europeæ libertatis, cujus clavo destinatus es, ferilibus sat jactatum fluctibus optatum in portum tandem reducas. contingant Tibi prospera omnia ac virtutibus tuis maximè digna. Lætus ubique cogitationes tuas excipiat eventus. Quò tandem aliquando laudum circulis tua quasi circumsepta encomia illud fastigium obtineant: **REDIISSE FORTITUDINE CAROLI GUSTAVI GERMANIÆ PACEM OB EXILIUM FREDERICI ELECTORIS TURBATAM.** Quæ restant, Princeps Celsissime, vel in dicendis laudibus vel nuncupandis votis, admirationi implicita, invito huic homini silentium imperant: pendente animo pietati ne an temeritati imputandum veniat, quod ea, quæ publicam lætitiâ incurrunt, pauperrimæ dictionis infantia recolere non erubuerit, & inter glomeratos populorû ad plausus balbutientem planè juvenilē in apricum producere. Damnam rem ipse ausus hos nō secus ac temerarios, nisi instituto erigerer, quo templis & aris coronæ ac tabulæ pro ornatu horum appenduntur: Ita Tu, ut spero, Princeps Serenissime, pro tua in omnes clemētia pietati me operatum esse interpretēris, quod tenerrimi ingenii censum, nō aliter ac in sacrum numinis tui ærarium, ingenua devotione contulerim. Unum Te jam, Clementissime Princeps, exorem, nimirum ut hanc Excelsæ gratiæ particulam impertias, & qualem cunqve subjectissimi animi tesseram clementi oculo adspicias, quò olim Tibi, qui ex laudibus tuis primas lineas ausus est ducere, fecundiori Pallade sese approbare valeat: quādoquidem & Tu, eminētissimus virtutis candidatus, Jani tui fores ad novas laureas indies recludis. Recipe inter minimos tuos Campi-Dux Generalissime, illum, qui cum primis curis vel hanc assiduè volvit, quomodo se dignum
Tua reddat **CLIENTELA.**

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.